

בבא קמא י

חומר בשור מבכור	חומר בשור מבאש
שהשור משלם את הכופר	
חייב בשלשים של עבד	
נגמר דינו אסור בהנאה	
ודרכו לילך ולהזיק	
מסרו לאחר שוטה וקטן - חייב	

חומר בכור מבשור	חומר בכור מבאש
תחילת עשייתו לנזק	
מועד מתחילתו	מסרו לאחר שוטה וקטן - חייב

חומר באש מבשור	חומר באש מבכור
שהאש מועדת מתחילתה	שהאש דרכה לילך ולהזיק
ומועד לאכול בין דבר הראוי לה ובין דבר שאינו ראוי לה	

מקרה שהיו יכולים להכניס	התייחסות להצעה	
הצעה 1 חומר בשור מבכור, שהשור חייב בו את הכלים, מה שאין כן בכור!	הסבר למה לא נכנס לברייתא: ר' יהודה היא, דמחייב על נזקי כלים בכור קושי להסבר: אי רבי יהודה, אימא סיפא: חומר באש מבכור, שהאש דרכה לילך ולהזיק, ומועד לאכול בין דבר הראוי לה ובין דבר שאינו ראוי לה, מה שאין כן בכור; 'דבר הראוי לה' מאי נינהו? עצים, 'דבר שאין ראוי לה' מאי נינהו? כלים, מה שאין כן בכור, אי ר' יהודה, הא אמרת: מחייב היה ר' יהודה על נזקי כלים בכור! הסבר אחר למה לא נכנס לברייתא: אלא, לעולם רבנן היא, ותנא ושייר. קושי: מאי שייר דהאי שייר? תירוץ: שייר טמון. דחיית הקושי על ההסבר הראשון: לעולם ר' יהודה, ודבר שאין ראוי לה לאו לאתויי כלים, אלא לאתויי ליחכה נירו וסכסכה אבניו.	
הצעה 2 – רב אשי חומר בשור מבכור, שהשור חייב בו שור פסולי המוקדשין, מה שאין כן בכור!	אפשרות 1 - הסבר למה לא נכנס לברייתא: אי אמרת בשלמא רבנן היא, אידי דשייר הך שייר נמי הך. אפשרות 2 – הסבר למה לא נכנס לברייתא: אלא אי אמרת ר' יהודה, מאי שייר דהאי שייר? שייר דש בנירו. קושי: אי משום דש בנירו לאו שירא הוא, דהתנא: שכן דרכו לילך ולהזיק.	

הכשרתי במקצת נזקו.

ברייתא המסבירה את הדין במשנה: **הכשרתי מקצת נזקו - חבתי בתשלומי נזקו כהכשר כל נזקו, כיצד? החופר בור תשעה, ובא אחר והשלימו לעשרה - האחרון חייב.**

שיוך הברייתא לדעה תנאי: ודלא כרבי, דתנאי:

רבי	חכמים	
אחר אחרון למיתה, אחר שניהם לנזקין	אחרון חייב (בנזק ובמיתה)	החופר בור תשעה, ובא אחר והשלימו לעשרה
	אחרון חייב (במיתה בלבד)	הבנת רב פפא במחלוקת

מקרה שהיו יכולים להכניס	הסבר למה לא נכנס	
רבי זירא	מסר שורו לחמשה בני אדם, ופשע בו אחד מהן והזיק - חייב!	היכי דמי? - אילימא דבלאו איהו לא הוה מינטר, פשיטא דאיהו קעביד! - אלא דבלאו איהו נמי מינטר, מאי קעביד!?
רב ששת	מרבה בחבילה!	היכי דמי? - אי דבלאו איהו לא אזלא, פשיטא! - אלא דבלאו איהו אזלא, מאי קא עביד!?
רב פפא	דתניא: חמישה שישבו על ספסל אחד ולא שברוהו, ובא אחד וישב עליו ושברו - האחרון חייב, ואמר רב פפא: כגון פפא בר אבא!	היכי דמי? - אילימא דבלאו איהו לא איתבר, פשיטא! - אלא דבלאו איהו נמי איתבר, מאי קעביד!? <u>קושי</u>: סוף סוף מתניתא היכא מתרצא? <u>תירוץ</u>: לא צריכא, דבלאו איהו הוי מיתבר בתרי שעי, והשתא איתבר בחדא שעה, דאמרי ליה: אי לאו את, הוי יתבינן טפי פורתא וקיימין. <u>קושי</u>: ולימא להו: "אי לאו אתון, בדידי לא הוה מיתבר!" <u>תירוץ</u>: לא צריכא, דבהדי דסמיק בהו תבר. <u>קושי</u>: פשיטא! <u>תירוץ</u>: מהו דתימא כחו לאו כגופו דמי, קמ"ל דכחו כגופו דמי, דכל היכא דגופו תבר, כחו נמי תבר.
סתמא דגמרא	דתניא: הכוהו עשרה בני אדם בעשר מקלות, בין בבת אחת בין בזה אחר זה, ומת - כולן פטורין; רבי יהודה בן בתירא אומר: בזה אחר זה - האחרון חייב, מפני שקירב את מיתתו!	<u>הסבר 1</u> : הא בקטלא לא קמיירי. <u>הסבר 2</u> : בפלוגתא לא קמיירי. <u>קושי</u> : ולא? והא אוקימנן דלא כרבי! <u>תירוץ</u> : דלא כר' וכרבנן מוקמינן, כר' יהודה בן בתירא ולא כרבנן לא מוקמינן.

חבתי בתשלומי נזק.

דיוק במילה במשנה ומכך משנתינו מחזקת דין בברייתא: חבתי בנזקו לא קתני אלא בתשלומי נזק, תנינא להא דתנו רבנן: **תשלומי נזק - מלמד, שהבעלים מטפלין בנבילה.**

מהו מקור להלכה: מנא הני מילי?

תשובה 1: אמר ר' אמי, דאמר קרא: **מכה נפש בהמה ישלמה**, אל תקרי ישלמה אלא ישלימנה.

תשובה 2: רב כהנא אמר, מהכא: **אט טרץ' יטרץ' וביאהו עד הטרפה לא ישלם**, עד טרפה ישלם, טרפה עצמה לא ישלם.

תשובה 3: חזקיה אמר, מהכא: **והמת יהיה לו**, לניזק.

וכן תנא דבי חזקיה: **והמת יהיה לו**, לניזק; אתה אומר: לניזק, או אינו אלא למזיק? אמרת? לא כך היה.

שאלה: מאי לא כך היה?

תשובה: אמר אבוי: אי ס"ד נבילה דמזיק הויה, ליכתוב רחמנא **עור תחת העור**

ולישתוק, **והמת יהיה לו** למה לי? ש"מ, לניזק.

למה לא נלמד מאדם המכה?	אדם המכה בהמה	אט טרץ' יטרץ' וביאהו עד הטרפה לא ישלם שומר שכו	והמת יהיה לו בור
למה לא נלמד משומר שכו?	דלא שכיחא	שכיחא	
למה לא נלמד משניהם לבור?	דבידים	דממילא	
למה לא מבור לשניהם?	דלא שכיחא	דממילא	דשכיחא ובידים
	הזיק בהמה	דבגופא מזיק פשע בשמירתו	דממונא קא מזיק

